

Nr 226.

Av herr **Lindhagen**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående undersökning rörande verkningarna av de norrländska arrende- och vanhävdslagarna.

En socialpolitisk lagstiftning får ej lämnas åt sitt öde, sedan den väl under stora svårigheter kommit till stånd, vanligen i ett särdeles lemlästat skick. Den bör följas med allra största uppmärksamhet i synnerhet i början, för att man skall kunna både i tid bättra de uppenbarligaste bristerna och vinna vägledande erfarenheter för andra uppgifter. I utländsk social lagstiftning plägar understundom denna tanke taga sig det uttrycket, att i själva lagen föreskrives, att den skall undergå revision efter viss tid.

I norrlandsfrågan ha hittills såsom lagstiftning antagits följande lagar: år 1906 den så kallade förbudslagen, som år 1912 något utvidgades, år 1909 en lag om ägostyckning efter det förut en provisorisk lagstiftning från 1905 varit i tillämpning, år 1907 en lag om jordavsöndring, kompletterande ägostyckningsbestämmelserna, år 1909 en vanhävdslag och år 1909 en arrendelag. Förbudslagen gäller för bolag och ekonomiska föreningar, arrende- och vanhävdslagarne för bolag, ekonomiska föreningar och enskilda skogsspekulanter samt ägostycknings- och jordavsöndringsbestämmelserna för alla.

Under de senare åren har i Andra kammaren föreslagits att hos regeringen begära en undersökning av nämnda lagars verkningar. Dessa motioner avslogos av Riksdagen och vunno icke heller Andra kammarens bifall i vidare mån, än att kammaren 1910 och 1911 beslöt att begära en fullständig undersökning rörande verkningarna av förbudslagen samt framläggande på sätt, som funnes lämpligt av resultatet utav denna undersökning.

Kungl. Maj:t uppdrog sedermera den 30 december 1911 åt landshövding J. Widén att verkställa utredning rörande verkningarna allenast av förbudslagen. De av herr Widén i Riksdagen livligt bekämpade förslagen, att en undersökning borde även av de andra lagarnas verkningar, befanns under denna utredning omöjliga kunna undanskjutas, åtminstone såvitt avsåg ägostycknings- och jordavsöndringsbestämmelserna. Uppdraget vidgades därför med att omfatta verkningarna även av dessa bestämmelser. Betänkande i bägge ämnen avgavs den 16 juni 1913.

Synnerliga anledningar förefinnas att nu upptaga frågan, även såvitt den rör arrende- och vanhävdslagarna. Det är många och viktiga saker, som det gäller, både beträffande dessa lagars verkningar i och för sig och deras betydelse i lagstiftningssystemet, i den mån det senare redan blivit en verklighet eller ännu väntar på sitt utförande. Ett särskilt behov av en dylik undersökning förefinnes med anledning av dessa lagars ifrågasatta utsträckning till Värmlands län och eventuellt även andra delar av södra och mellersta Sverige. Det är stor skada, att erfarenheterna om dessa lagars verkningar icke föreligga just nu, vilket varit så mycket lättare och billigare att åstadkomma, ifall undersökningen därom ägt rum samtidigt med undersökningen av de båda andra lagarna och med begagnande av den stora apparat, som för det senare ändamålet ända satts i gång.

Det hemställes alltså,

att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t begära en undersökning angående verkningarna av de norrländska arrende- och vanhävdslagarna samt på sätt som funnes lämpligt framlägga resultaten av denna undersökning.

Stockholm den 26 januari 1914.

Carl Lindhagen.
